

dr hab. Piotr Gawliczek, prof. UWM
Uniwersytet Warmińsko-Mazurski
w Olsztynie
Filia UWM w Elku

Warszawa, 20 listopada 2020 roku

RECENZJA

rozprawy doktorskiej mgr inż. Moniki HEJDUK „Doskonalenie kształcenia online w zakresie bezpieczeństwa publicznego w szkole wyższej”

1. Podstawa opracowanie recenzji

Za formalną podstawę sporządzenia recenzji przyjęto uchwałę nr 117/IV/2019 z dnia 22 września 2020 roku Senatu Wyższej Szkoły Policji w Szczytnie oraz pismo Kierownika Rektoratu Wyższej Szkoły Policji w Szczytnie z dnia 16 października 2020 roku.

2. Przedmiot oceny

Przedmiotem oceny jest rozprawa doktorska opracowana przez Panią mgr inż. Monikę HEJDUK. Promotorem pracy jest prof. dr hab. inż. Bernard WIŚNIEWSKI z Wydziału Bezpieczeństwa i Nauk Prawnych Wyższej Szkoły Policji w Szczytnie, a promotorem pomocniczym – dr Anna POLAK z tegoż Wydziału.

Praca liczy 236 stron. Zawiera 10 tabel, 4 ryciny, 6 załączników. Bibliografia to 136 pozycji zwartych, 21 artykułów, 9 pozycji słownikowych i encyklopedycznych oraz 26 dokumentów, będących prawnymi źródłami wiedzy – aktów prawnych, uchwał, decyzji i zarządzeń gremiów uczelnianych.

Praca zawiera również 36 kierunków do stron internetowych oraz 6 innych pozycji regulujących przepisami obszary bezpieczeństwa i nauczania.

3. Uwagi ogólne

Doktorantka podjęła temat badawczy wielce aktualny. W chwili wyboru, przypuszczam, nie mogła nawet mieć świadomości, jak bardzo potrzebny. Badania do dysertacji pochodzą z początku roku (luty-marzec 2020) – nikt jeszcze nie ma wiedzy, co spotka żyjącą populację. Wszyscy mamy nadzieję na... powrót do normalności, starych utartych form komunikacji.

Dzisiaj wiemy, że trzeba mocno zintensyfikować wysiłki ku wypracowaniu modelu kształcenia poza stacjonarnego, poza tradycyjnie pojmowanymi murami uczelni. Jeszcze chwilę temu o wyborze sposobu pracy, nauki decydowała dynamika przemieszczania się człowieka w jego życiu zawodowym, naukowym. Dzisiaj odwrotnie – stagnacja, bezruch i *lockdown* nakreśliły nowe ramy życia: pracy, zdobywania wiedzy, odpoczynku, korzystania z szeroko pojętej kultury. Nawet wydarzenia sportowe odbywają się przy pustych trybunach.

Autorka zbadła tę warstwę komunikacji online, która dotyczy kształcenia w zakresie bezpieczeństwa publicznego w szkole wyższej. Jestem przekonany, że owoce pracy będą służyły innym podmiotom edukacyjnym. Nic bardziej potrzebnego na obecną chwilę nie można było zbadać i podsunąć troszczącym się o SPOSÓB edukowania - szalejąca pandemia, paraliżująca naturalną formę komunikowania się i przekazywania wiedzy w „żywych grupach”.

4. Ocena warstwy metodologicznej

Stwierdzam, że przyjęte w dysertacji założenia metodologiczne są logiczne oraz spełniają wymagania stawiane rozprawom doktorskim. Zarówno przeprowadzona analiza przedmiotowego procesu doskonalenia nauczania za pomocą e-learningu, jak i synteza służąca do sformułowania konkluzji z przeprowadzonych badań, są nie tylko na poziomie koniecznej do obrony pracy wartości naukowej, ale - jednocześnie, są bardzo interesujące.

Szczególnie poprzez zastosowanie porównania cech odmienności oraz podobieństwa w różnych ośrodkach akademickich, jako metody wskazania/zaproponowania zmian w zakresie kształcenia na odległość. Można

więc powiedzieć, że praca ma charakter twórczy, a nie jedynie systematyzujący wiedzę.

Dostrzeżenie zjawisk powtarzalnych pozwala wyeliminować błędy w nauczaniu, bądź przeciwnie - stworzyć kanon praktyk w nauczaniu online, ciągle młodej, bo zmieniającej się technologicznie, udoskonalanej formie kształcenia. Studium przypadku podjęte przez Autorkę, to zawsze cenne, żywe źródło rezultatu i oceny zastanych działań.

Uważam, że główny problem badawczy sformułowany został poprawnie. Wstępne hipotezy i założenia są w relacji z problemem głównym i właściwie opisują przedmiot poznania. Przejrzyście sformułowana hipoteza badawcza pozwala wejść w pełne spektrum przypuszczenia naukowego.

5. Ocena redakcji pracy

Układ dysertacji, sposób podania zagadnienia, przeprowadzonych badań, sformułowanych wniosków, uważam za klarowny i poprawny.

Mnogość tabel ankietowych, grafika, kolorystyka, nadają pracy walor estetyczny. Powodują odczucie rzetelności tworzenia dysertacji i podnoszą jej wartość. Autorka nie ustrzegła się drobnych błędów, literówek, braku znaków interpunkcyjnych. Nie wpływa to na zachowanie wysokiego poziomu redakcyjnego rozprawy.

Bardzo podoba mi się motto, którym Autorka opatrzyła swoją pracę/dysertację. Jest to dla mnie stwierdzenia absolutnie przylegające do aktualnej sytuacji/stanu rzeczy w wymiarze sposobu edukowania świata w obecnym momencie jego istnienia. Cytat prof. Gajaraja Dhanarajana z The Open University of Hong-Kong:

„Dotarcie do ludzi spragnionych edukacji na najwyższym poziomie.

w dowolne miejsce na Ziemi – to tylko sprawa wyobraźni.

Mamy już niezbędną wiedzę, doświadczenie i wprawę,

żeby przyciągnąć ludzi i nawiązać z nimi kontakt. Mamy też technologię.

Potrzebna nam jeszcze całościowa wizja,

która wskazywałaby, jak to wszystko wprowadzić w życie”.

Ja również swoje refleksje dotyczące kształcenia online, płynące z piętnastu lat doświadczeń, ująłem w krótką sentencję:

„Nauczyciele nigdy nie zostaną, wręcz nie powinni zostać, zastąpieni przez platformy e-learningowe. Ale ci, którzy ich nie używają, zostaną wyparci przez tych, którzy z nich śmiało korzystają”.

Tym zdaniem przez wiele lat próbowałem namawiać/zachęcać nieprzekonanych do nowego narzędzia nauczania. A tymczasem pod koniec marca udzieliłem wywiadu „Wiadomościom Uniwersyteckim UWM”, gdzie swoje łagodne zachęcanie zamieniłem na radykalne stanowisko: „E-learning jest obecny w dydaktyce od dwóch dekad. Jeszcze przed marcem 2020 roku wiele uczelni korzystało z kształcenia online jako równoległej formy nauczania, bądź tylko uatrakcyjnienia klasycznego sposobu przekazywania wiedzy. Obecna sytuacja alertowa (pandemia) rozstrzyga o naszym życiu. Każę budować nowe nawyki. E-learning z formy równoległej oraz dodatkowej na długi czas stanie się jedyną formą kontaktu nauczyciela ze studentem/uczniem. Trwa wojna asymetryczna z wirusem – wrogiem o trudnej do rozpracowania strategii i taktyce. Na tę chwilę możliwość kontaktu w salach wykładowych jest nie do zaplanowania. Mamy narzędzie – e-learning”.

Dzisiaj sytuacja jest przymusowa - kształcenie na odległość stało się GŁÓWNA formą, a może stać się JEDYNA...

Przedłożona dysertacja, zatem, powstała w najbardziej oczekiwanym momencie.

6. Ocena merytoryczna pracy

Rozprawę otwiera wstęp. Autorka naświetla tło podjętego problemu badawczego i wprowadza w rozważania naukowe. Kolejne rozdziały logicznie opisują podjęte badania.

W rozdziale pierwszym niniejszej rozprawy przedstawiono założenia badawcze, które stały się podstawą wszczęcia procesu badawczego. Nakreślono w nim sytuację problemową/tło, okoliczności przemawiające za potrzebą podjęcia badań w zakresie doskonalenia kształcenia online. Przyjęto cele i problemy

badawcze. Sformułowano wstępne hipotezy oraz postawiono ograniczenia badawcze. W rozdziale tym również przedstawiono metody, techniki i narzędzia badawcze, a także zakres ich wykorzystania. Rozdział wieńczę konkluzje dot. zasadności przeprowadzenia badań na kierunku kryminologia, jako kierunku w największym stopniu odnoszącego się, w zakresie kształcenia, do bezpieczeństwa publicznego.

Rozdział drugi zawiera szeroko pojętą systematykę pojęć z zakresu bezpieczeństwa publicznego, jego podział, zagrożenia, system i istotę porządku publicznego. Rozdział wieńczę konkluzje na temat wagi bezpieczeństwa publicznego we współczesnym świecie.

Rozdział trzeci przybliży istotę e-learningu, charakteryzuje go, systematyzuje według pojęć znaczeniowych, genezy, rozwoju. Dostrzega jego wady i zalety. Wymienia modele i narzędzia wykorzystywane w sferze kształcenia na odległość. Przedstawia techniki komunikacji. W rozdziale tym Autorka umieściła rys historyczny sposobów komunikowania się, od czasu radia i telewizji do epoki Internetu i wszechobecnych urządzeń mobilnych. Rozdział wieńczę dane statystyczne dot. e-learningu i stopnia popularności urządzeń mobilnych na świecie (czytaj – potencjalnych platform edukacyjnych) i konkluzje będące tłem do procesu badawczego przedmiotowej dysertacji.

W rozdziale czwartym przedstawiono doświadczenia z kształcenia w zakresie bezpieczeństwa publicznego za pomocą form i metod e-learningowych w wybranych szkołach wyższych. Ukazano procedury nauczania w Wyższej Szkole Policji w Szczytnie oraz praktyki stosowane w innych uczelniach krajowych, a także eksperyencje wybranych uczelni zagranicznych. Zarówno dane proceduralne, jak i dane praktyczne, posłużyły do porównania doświadczeń, analizy i wniosków oraz konkluzji podsumowujących rozdział.

W rozdziale piątym zawarto zsyntetyzowane treści dotyczące myśli przewodniej dysertacji, kryteriów pedagogicznych i wymagań organizacyjnych oraz rozwiązań technicznych dla stworzenia skutecznego środowiska kształcenia online. Konkluzje wieńczę rozdział podsumowują wymienione zagadnienia cząstkowe.

Rozprawę doktorską zamyka „Zakończenie”. Stanowi podsumowanie wszelkich rozważań prowadzonych i zaprezentowanych w dysertacji.

Część merytoryczną uzupełniają bibliografia oraz załączniki do prezentowanych treści: kwestionariusz wywiadu i streszczenie wyników, arkusz badań ankietowych ze streszczeniami wyników, arkusze obserwacji i sprawozdania.

7. Ocena kwalifikacyjna i wniosek końcowy

Rozprawa doktorska mgr inż. Moniki HEJDUK dotyczy obszaru niezwykle ważnego dla nauki – poszukuje bowiem skutecznego/doskonałego narzędzia przekazywania wiedzy. Musi ono być funkcjonalne, niezawodne, ale i humanitarne – nie odczłowieczające procesu nauczania, nie zatracające społecznego aspektu edukacji. Wszystkim wymienionym kwestiom, można się przyjrzeć podążając za Autorką przez przeprowadzone badania i wywiedzione z nich wnioski. Osiągnięte przez Doktorantkę rezultaty naukowe dowodzą usystematyzowanej wiedzy z obszaru przeprowadzonego badania oraz opanowania warsztatu badawczego.

Przedłożona do recenzji dysertacja spełnia wymogi stawiane rozprawom doktorskim zgodnie z ustawą z dnia 14 marca o stopniach i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (Dz.U. z 2017, poz. 1789, ze zmianami w związku z artykułem 179 ustawy z dnia 3 lipca 2018 roku – Przepisy wprowadzające Ustawę – Prawo o Szkolnictwie Wyższym i Nauce – Dz.U. z 2018, poz. 1669).

Wnioskuje o dopuszczenie Pani mgr inż. Moniki HEJDUK do publicznej obrony i wyróżnienie pracy.

